

## PÄŤ PILIEROV VIERY (*arkán ad-dín*)

### **1. VYZNANIE VIERY** (*šaháda*)

Vyslovenie *kalimy* s dobrým úmyslom (*níja*)

37:35, 47:19 (prvá časť), 48:29 (druhá časť)

(vyznávam, že)

**nie boha okrem Boha a Muhammad je jeho poslom**



(*lá iláha ilá Alláh wa Muhammadu rasúl Alláh*)

### **MODLITBA** (*salát*)

5x denne, stav modlenia – *ihrám*

*du'á'* – modlitba pre niečo, s nejakým cieľom, nepatrí k základným povinnostiam muslima

predpoklady *salátu*:

**čistota** tela, miesta a šatstva,

vhodné **ustrojenie**,

**smer**,

**čas**,

dobrý úmysel - *níja*

*tahára* – ČISTOTA,

znečistenie:

ťažké (*džanába*) – veľké umývanie (*ghusl*) – vykúpať sa

ľahké (*hadath*) – malé umývanie (*wudú'*) – umyť sa podľa

špeciálnych predpisov určujúci postup a časti tela, ktoré by mali byť umyté

SMER: *qibla* (Ka'ba v Mekke) do 2. r. H. Jeruzalem v mešitách ho vyznačuje *mihráb*

ČAS:

*salát al-maghrib*, večer pri západe slnka

*salát al-išá'*, 2 hodiny po západe slnka

*salát as-subh*, ráno pri východe slnka

*salát az-zuhr*, v poludnie

*salát al-asr* asi okolo 16.00 hod.

*adhán* – výzva k modlitbe

základná jednotka modlitby je *rak'a*, ktorá sa skladá z týchto fáz:

*takbír* – *Alláhu akbar* - muslim sa dostane do stavu priamej komunikácie s Alláhom

*qijám* (státie),

*rukú'* (predklon),

*sudžúd* (padnutie na tvár) 2x,

*džulús* (sedenie)

*tasbíh* – *as-salám 'alejkum wa rahmat Alláh*

piatočná modlitba sa koná v mešite, odznie tam kázanie *chutba*, ktorú prednesie kazateľ *chatíb*.

*Chutba* sa skladá spravidla z dvoch častí:

**(1) LITURGICKEJ:**

**velebenie Boha** (*hamd Alláh*),

**modlitba za prorokov**

(*salát 'alá 'n-nabî*) a *chulafá' ar-rašídún*,

vymenovanie a modlitba **pre úradujúceho vládcu**,

**výzva k zbožnosti** (*wisájat bi 't-taqwá*)

**modlitba za veriacich**, atď. ; a

**(2) EXEGETICKEJ,**

ktorá vychádzajúc z výkladu daného úseku Koránu často reflektuje na aktuálne spoločenské a politické udalosti a problémy.

No *chutba*, najmä jej druhá časť, nemusí byť nutne „akademickým alebo štrukturalizovaným diškurzom. (...) [nebolo tomu tak] ani v období ranného islamu a [nie je tomu tak] ani v prípade radikálneho populizmu apelujúceho na mládež.“ Neformálna, exegetická časť *chutby* na súčasnom sunnitskom arabskom Blízkom východe (ale aj inde) čerpajú spravidla z troch tematických okruhov:

(a) z notoricky známych a často aktualizovaných príbehov a **príkladov z islamských dejín**,

(b) z **aktuálnych spoločenských problémov** najmä v „národnom“ či v lokálnom kontexte a

(c) z **aktuálnych svetových a medzinárodných problémov** a z ich dopadov na moslimský svet.

Politický charakter *chutby* zdôrazňuje i skutočnosť, že v ranom islamskom období ako *chatíb* často vystupovali samotní kalifovia, alebo miestodržiaci jednotlivých provincií a *minbar* („kazateľňa“), z vyvýšenej pódium vo forme schodov, z ktorej by mala byť *chutba* prednesená, bol ako za Mohameda tak aj v dobe prvých kalifov viac panovníckym trónom alebo sudcovským kreslom, ako „kazateľňou“ podľa kresťanského úzu.

## PÔST (*saum*)

Pôst (*sawm / sijám*) v mesiaci *ramadán* (v deviatom mesiaci islámskeho lunárneho kalendáru, v ktorom začínal byť zjavovaný prorokovi Muhammadovi Korán) je jedným z piatich pilierov (*arkán ad-dín*) islámu, teda jedným zo základných povinností (*fard*) každého muslima. Základné ustanovenia o tomto záväzku vyslovil už Korán a príslušné verše by som tu uviedol v celom znení, totiž vystihujú stručne a presne základné pravidlá pôstu:

183 Vy, ktorí veríte, predevpsán vám jest púst tak jako byl již předepsán těm, kdož před vámi byli – snad budete bohabojní!

184 Postěte se jen po určený počet dní! Ten z vás, kdo je nemocen anebo na cestách, nechť postí se stejný počet dní později. Ti, kdož mohou se postit, však nečiní tak, ti nechť se vykoupí nakrmením jednoho chudého. Kdo však dobrovolně učiní více dobrého, bude to přičteno k jeho dobru. A púst je pro vás lepší – jste-li rozumní.

185 Postním měsícem je měsíc ramadán, v němž Korán byl seslán jako vedení správné pro lidi a jako vysvětlení tohto vedení a jako správné rozlyšení. Kdo z vás spatří na vlastní oči měsíc, nechť se postí! Ten z vás kdo je nemocen nebo na cestách, nechť postí se stejný počet dní později; Bůh si přeje vám to usnadnit a nechce na vás obtížné. Dodržujte plně tento počet a chvalte Boha za to, že správně vás vede – snad budete vděční.

Túto základnú definíciu nasledujú ďalšie presnenia v samotnom Koráne (2: 187) ako aj v zbierkach *hadíthov* a napokon v „špekulatívnej tradícii“ najmä právneho charakteru a inde. 187. verš 2. súry Kravy (*al-Baqara*) predovšetkým určuje to, že **pôst má trvať od východu do západu slnka**

### **Postiť by sa mali:**

**dospelí muslimovia** (podľa konsenzu právnych škôl starší ako desať rokov), ktorí sú **duševne** (*‘áqil*) a **telesne** (*qádir*) **zdraví**.

Nie sú povinní dodržiavať pôst deti, starci, tehotné ženy, alebo ženy ktoré koja, chorí, cestujúci, vykonávajúci ťažkú prácu, alebo muslimovia vo vojne. Väčšina zo spomínaných môže splniť túto svoju povinnosť neskôr (*qadá’*), neplatí to však pre chronicky choré a starcov, ktorí pôst môžu nahradiť dávaním jedla chudým (2:184). Deti by sa mali učiť pôstu postupne.

Počas *ramadánu* by sa mali muslimovia, ktorí sa postia, vyhýbať sa nie len jedlu a pitiu, ale ja fajčeniu a pohlavného styku a dokonca i „nevhodným“ myšlienkam.

**Teda nie je to náboženská povinnosť ktorá by určovala len fyzické potreby človeka.**

Ako píše šajch Fadlalláh Chajrj:

Během půstu je také důležité zdržet se intimního styku i jakéhokoli jiného smyslného vzrušení nebo rozptýlení, protože se doporučuje i půst smyslových a telesných orgánů. Půst rovněž znamená nezapojovat se do promluv a neposlouchat je, zdržet se hněvu a všech ostatních hnevností. Člověk se musí chovat natolik uvážlivě, že svým jednáním Boha jen potěší.

Zdôrazňuje sa tiež úloha pôstu, ako prostriedku pre **udržanie dobrej fyzickej a psychickej kondície**, pre overenie disciplíny a **sebakázne** moslimov, alebo ako **prejav solidarity**.

V súčasnej dobe však tieto základné „pravidlá“ pre vedenie pôstu počas *ramadánu* nachádzame v rôznych reinterpretovaných podobách. Nejde len o rozdielnosti pôsobené miestnymi špecifikami jednotlivých krajín, ale aj širokou diverzifikáciou islámu („islámov“), kde na značne širokej škále nájdeme jednak komercializáciu (v niektorých prípadoch až „laicizáciu“) *ramadánu* pod tlakom šírenia sa konzumného spôsobu života v muslimskom svete; a na druhej strane zas premeny *ramadánu* na mesiac „islámskeho aktivizmu“ vo výklade niektorých radikálnych islámských hnutí. Posledným dvom javom – nepochybne sa jedná o dva extrémny, alebo keď chceme tak mantinely v rámci reinterpretácie *ramadánu* – sa mienim venovať v širšom kontextu Blízkeho a Stredného východu trochu podrobnejšie v nasledujúcom príspevku.

**ALMUŽNA (zakát)** aj ako milodary, charita a ako náboženská daň zamerané na ostatných muslimov (*umma*)

Charita môže mať ešte ďalšiu formu: *sadaqa* tá je dobrovoľná a môže sa týkať tiež ne-muslimov.

**PÚŤ (hadždž)** veľká púť do Mekky ku Ka'be v 6. až 10. *dhúl hidždža*, v Koráne 2:196-203; 22:27-32

veľká (*hadždž*) a malá (*umra*) púť, *umra* je súčasťou veľkej púte a dá sa vykonať kedykoľvek, zatiaľ čo *hadždž* len v stanovenom termíne.

Stav a odev – *ihram*, po prekročení *harám aš-šaríf* (svätý okrsok okolo Mekky), muslim by mal vstupovať do stavu *ihramu* s výkrikom:

K tvojim službám ó Bože, k tvojim službám!  
(*Labbaiká Alláhum má labbaiká*).

## 6. dhúl hidždža

*tawwáf* – obchádzanie Ka<sup>č</sup>by 7x proti smeru hodinových ručičiek a dotknúť sa ho pritom

*sa<sup>č</sup>j* – „beh“ medzi kopcami *Marwa* a *Safá*, 7x

*tawwáf* + *sa<sup>č</sup>j* tvoria spolu *umru*

## 7. dhúl hidždža

*chutba* a spoločná modlitba u Ka<sup>č</sup>by a odchod do údolia Miná

## 8. dhúl hidždža – *jawm al-tarwíja* (deň napájania)

údolie Miná, vykonajú modlitbu a prenocujú v stanovom meste

## 9. dhúl hidždža

ráno vystúpia na kopec <sup>č</sup>Arafát kde po spoločných modlitbách s *chutbou* vykonajú do západu slnka rituálne státie *wuqúf*. Potom bežia k mešite Muzdalifa, kde sa pomodlia a prenocujú.

## 10. dhúl hidždža – *jawm al-nahr* (deň krvavej obeti)

porannej *wuqúf* a modlitbe spojené s *chutbou* pri Muzdalife smerujú do Miná, kde ukameňujú tri stĺpy symboly *Iblísa*.

Potom je na rade obetovanie ovce, čím je *hadždž* u konca.

**10. až 13. dhúl hidždža** je sviatočné obdobie  
*‘íd al-adhá* či *‘íd al-kabír*, potom sa koná *tawwáf* na  
 rozlúčku a pod.

**DŽIHÁD** ako šiesty pilier? – úsilie,  
 nie je povinnosťou, ale cnosťou

*džihád bi l-qalb* – srdca:

vnútorná snaha sa zmeniť k lepšiemu

*džihád bi l-lisán* – jazykom: *da‘wa* – misia

*džihád bi l-jad* – rukou: charita

*džihád bi s-sajf* – mečom: obranný boj proti cudzej agresii  
 voči islamu